

Ingmar Ångman, 0586-48 240
ingmar.angman@degerfors.se

Bokslut och verksamhetsberättelse 2016

Socialnämnden

Uppdragsgivare:

Innehållsförteckning

1	Inledning	3
1.1	Måluppfyllelse	4
1.1.1	Kommunens övergripande mål	4
2	Patientsäkerhetsberättelse	6
3	Kvalitetsarbete och måluppfyllelse	7
3.1	Måluppfyllelse fastställda indikatorer.....	7
4	Vård och omsorg	9
4.1	Resultat mål utifrån värdighetsgarantin	9
4.2	Särskilda händelser och aktiviteter under året	10
4.2.1	Särskilt boende	11
4.2.2	Korttidsenheten	11
4.2.3	Sjuksköterskor/arbetsterapeuter	11
4.2.4	Rehabverksamheten	12
4.2.5	Gästis.....	12
4.2.6	Dementeamet	12
4.2.7	Hemvården	12
4.2.8	Nattorganisationen	13
5	Omsorgen om funktionshindrade	14
5.1	Utbildningsinsatser	14
5.1.1	VISA – Visuellt Individuellt Strukturerat Arbetssätt	14
5.1.2	ICDP – International Child Development Programme.....	14
5.1.3	Delaktighetsmodellen	14
5.1.4	Pict-O-Stat	14
5.1.5	Dokumentationsutbildning	14
5.1.6	Brandutbildning.....	14
5.2	Kvalitet och arbete med ständiga förbättringar.....	15
6	Individ och familjeomsorgen	17
6.1	Gemensamma mål, individ- och familjeomsorg	17
6.2	Enhet försörjning och arbete	17
6.3	Ensamkommande barn	17
6.4	Barn- och ungdomsgrupp	18
6.5	Missbruksgrupp	18
6.6	Biståndsenhet	18
6.7	Kommentar 2016	18
6.8	2017	18
7	Årets resultat.....	20
7.1	Verksamhetsmått/Nyckeltal	21
7.2	Investeringar	22
8	Framtiden.....	23

1 Inledning

Socialförvaltningen arbetar med familjer och enskilda personer som behöver stöd, hjälp, vård och omvårdnad i olika livssituationer. Arbetet bedrivs inom tre verksamhetsområden; Vård och Omsorg (VoO), Omsorgen om Funktionshindrade (OoF) och Individ och familjeomsorgen (IFO). Under året har socialnämnden beslutat om en organisationsförändring som innebär att första ledets chefer stärks och att chefstjänster i strategisk funktion renodlas. Tre verksamhetsområden blir i framtiden två. Organisationsförändringen innebär också en integration av natt och dagbemanning inom Vård och Omsorg samt att vissa arbetsgrupper får byta organisatorisk tillhörighet. Förändringen av organisationen slutförs under första halvåret 2017.

Andra halvåret 2015 var historiskt genom den stora ström av flyktingar som sökte sin tillflykt till vårt land. Detta har påverkat vår verksamhet 2016 på flera sätt. Två nya boenden för ensamkommande barn har tillskapats under året. Liagården togs i bruk under mars månad och har som mest inhyst 24 ungdomar. På fyra översta våningsplanen vid Slingan 6 har utslussningslägenheter tillskapats. Även där ryms plats för 24 boende. De första ungdomarna flyttade där in under december månad. Verksamheten för ensamkommande barn har under året stabiliserats och organiserats efter ett turbulent 2015. Antalet nya ensamkommande barn var 2016 fyra stycken. 2015 tog vi emot över 70 stycken.

Inom den kommunala flyktingmottagningen har vi under 2016 tagit emot 106 nya kommuninvånare. Ingen av dessa har kommit från Migrationsverkets anläggningsboenden. Sju är sk kvotflyktingar som kommer direkt från FNs flyktingläger och resten har bosatt sig i kommunen på egen hand eller anknutit till familjemedlemmar. Framförallt är tillgången till bostäder ett problem för de nyanlända. Många bor i tillfälliga bostäder och vissa mycket trångt. Långsiktigt utmanas kommunens verksamheter av det stora antalet nyanlända vad gäller integration i skola och arbetsliv. Inom arbetsmarknadsverksamheten har projektet Vägen Vidare som finansierats genom den sociala investeringsfonden permanentats. Projektet har visat på mycket goda resultat. Särskilt vad gäller nyanländas etablering på arbetsmarknaden.

Förvaltningens största resurs är dess medarbetare. Närmare 400 månadsanställda medarbetare finns inom förvaltningen. De tjänster vi levererar skapas i mötet mellan människor där de anställda ska försöka tillgodose enskildas behov. Under året har med stöd från personalkontoret ett IT-baserat kompetensinventerings och kompetensstyrningsverktyg införts, benämnt KOLL. Genom detta kan vi på ett medvetet och planerat sätt dels kartlägga den samlade kompetens alla medarbetare har och styra de kompetensutvecklingsinsatser som behövs på ett strategiskt sätt. Det innebär att medarbetarsamtal på ett mycket tydligare sätt än tidigare inriktas på kompetensfrågorna och vilka kompetensutvecklande insatser som behövs. Under året har en föreläsningdag hållits för all personal i förvaltningen på temat värdegrund och anhörigstöd. Föreläsningen var mycket uppskattad och innebär startpunkt på ett arbete som pågår under 2017. Med stöd av en webbaserad utbildning ska varje arbetsgrupp arbeta fram egna rutiner för kontakter med anhöriga.

Under året har bemanningen inom vård och omsorg förstärkts med hjälp av de statliga bidragen som kommunen ansökt om för ökad bemanning. Medlen har använts för att höja bemanningen av arbetsterapeuter, för en samordnartjänst i hemtjänsten, förstärkningar i sjuksköterskegruppen och på vårt korttidsboende.

En genomlysning av hemtjänsten har efter beslut i kommunstyrelsen genomförts av en utomstående konsult. De två huvudsakliga slutsatserna i genomlysningen är avsaknad av ekonomistyrning och verktyg för att kunna planera och styra insatserna inom verksamheten.

Arbetet inom den sk Degerforsmodellen har fortsatt att utvecklas under året. De tidigare arbetssätten i samverkan med förskola och skola; IOR och Pinocchio har kompletterats med SIG (Social insats grupp) där grundskolans år 7-9, gymnasieskolan och polisen samverkar med IFOs barn och ungdomsgrupp. En försöksverksamhet har startat som finansieras genom den sociala investeringsfonden.

Under året har det projektarbete med våld i nära relationer som bedrivits under ett par år permanentats. Tillsammans med Karlskoga kommun finns en samordnare för området. Tyvärr kan konstateras att behovet av insatser på området kommit att ökas som en följd av att det nu uppmärksammas på ett tydligare vis. En handlingsplan har antagits för området som innebär att hela förvaltningen kommer involveras i arbetet. Våld i nära relationer förekommer bland funktionsnedsatta och äldre liksom i befolkningen i övrigt.

1.1 Måluppfyllelse

Socialnämnden har i sin verksamhetsplan för 2015-2017 fastlagt tre övergripande inriktningsmål för förvaltningens arbete. Dessa är:

1. Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att den bidrar till ökad självständighet för de enskilda som är i behov av denna.
2. Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att de insatser som ges utgår från de enskildas behov, samordnas och bildar en helhet.
3. Socialnämndens verksamhet kännetecknas av att kvaliteten i den är säkerställd och håller en hög nivå.

Under 2016 fortsatte arbetet med att uppfylla dessa mål. Allmänt kan sägas att den övervägande delen av planerade strategiska aktiviteter har fullföljts enligt den planering som gjorts. Måluppfyllelsen i de indikatorer som satts upp är också den till övervägande delen god. Särskilt gäller det väntetider till Särskilt boende som sjunkit från 149 dagar 2015 till 78 dagar 2016. Detta var ett delmål och arbetet på att ytterligare sänka väntetiden ska fortsätta. Kunskapen om ledningssystemet är god bland förvaltningens personal och antalet barn i försörjningsstöd har minskat. Däremot har inte målen för nivån på försörjningsstödet och uppföljning av registrerade avvikelser uppnåtts. Kvalitetsregistren visar att demensvården och den palliativa vården i kommunen håller mycket hög nivå. Ytterligare utvecklingsmöjligheter finns dock.

1.1.1 Kommunens övergripande mål

Förvaltningen har under 2016 genomfört följande med utgångspunkt från de kommunövergripande målen antagna i den strategiska planen:

1. *Degerfors måste bryta den negativa befolkningstrenden.*

Genom flyktmottagningen bidrar socialförvaltningen till att kommunens befolkningsutveckling under 2016 var positiv. Under året mottogs 106 nya

kommuninvånare på detta sätt. Genom ett positivt mottagande kommer fler att stanna kvar i kommunen och bidra till dess utveckling. Genom en uppskattad verksamhet med gott renommé hjälper socialförvaltningens verksamhet till att sprida en positiv bild av Degerfors som kommun och bostadsort.

2. *Alla elever ska ha behörighet att kunna söka vidare till ett nationellt program på gymnasiet.*

Genom arbetet i Degerforsmodellen stärks samverkan mellan kommunens olika verksamheter som berör barn och ungdomar. Under 2016 kan särskilt nämnas den försöksverksamheten med en social insatsgrupp (SIG) som inletts. Socialtjänsten genomför ett aktivt arbete för att stödja utsatta barns skolgång. Inom verksamheten för ensamkommande barn samarbetar förvaltningen med gymnasieskolan med målet att ungdomarna ska kunna få ett slutbetyg från gymnasiet.

3. *Alla större beslut, som kommunfullmäktige fattar under mandatperioden 2011-2014, ska vara utformade så att de två ovan prioriterade målen för perioden beaktas. Dessa, och andra mål, ska förverkligas samtidigt som kommunens ekonomi ska vara i balans.*

Socialnämnden redovisar ett positivt ekonomiskt resultat för 2016.

Ingmar Ångman
Socialchef

2 Patientsäkerhetsberättelse

Under 2016 har patientsäkerhetsarbetet pågått enligt förbättringsförslag och uppsatta mål i 2015 års patientsäkerhetsberättelse.

Vid deltagande i Senior Alerts punktprevalensmätning hösten 2016 redovisades ett positivt resultat, det var få trycksår i grad 4. Det förekommer dock trycksår och många har risk för trycksår. Ett led i arbetet med trycksårsförebyggande åtgärder har varit att ta fram en "Trycksårsprevention Teambaserad rutin".

Kommunen ansvarar för omvårdnadshjälpmedel där olika trycksårsförebyggande hjälpmedel ingår. För att hjälpmedlen ska användas på bästa sätt bör kriterierna för när och hur de ska användas vara uppdaterade. Ett arbete med detta har påbörjats under slutet av 2016 och förväntas vara klart i början på 2017.

Senior alert används som riskbedömningsinstrument där fall dokumenteras som en händelse. Arbetet med fallprevention har fortlöpt under året. Utbildad personal leder sittgympa med de personer som bor på enheterna. De två Actileg (Träningscykel för två) används regelbundet. Fysisk aktivitet är en evidensbaserad åtgärd för att förebygga fall.

Punktprevalensmätning (PPM) gällande basala hygien- och klädrutiner utförs årligen. Under 2016 deltog även LSS i mätningen. Tyvärr ses en rejäl minskning i följsamhet i korrekta Basala hygien- och klädrutiner (BHK). Arbetet för bättre följsamhet av de länsövergripande BHK-riktlinjerna måste fortsätta. Riktlinjerna är reviderade under året och har gjorts kända för hygienombud och enhetschefer för spridning.

Nattfastemätning (tid från kvällsmålet och nästa dags första mål) gjordes under 2016 på särskilda boenden. Resultatet visade i jämförelse med 2015 års mätning en marginell förkortning av nattfastan. Ny rutin för att minska nattfasta och risk för undernäring togs fram. Ny mätning under 2017.

I den palliativa vården har en teambaserad palliativ grupp bildats. De palliativa indikatorerna ser mycket bra ut. Webbaserad utbildning för alla yrkesgrupper som arbetar med palliativ vård finns tillgänglig. Alla sjuksköterskor har fått utbildning i att använda Visum Beslutsstöd, vilket ger en säker och professionell bedömning för vård på rätt nivå.

Ann-Christin Andersson Leeman
Medicinskt ansvarig sjuksköterska

Katarina Olsson
Medicinskt ansvarig för
rehabilitering

3 Kvalitetsarbete och måluppfyllelse

Komptenskartläggningsverktyget Koll har under året implementerats i arbetet. Två kartläggningar har genomförts i samband med kombinerade löne- och medarbetarsamtal under första halvåret samt vi medarbetarsamtal under hösten. I fortsättningen kommer kartläggning att genomföras en gång per år. Erfarenheterna från första kartläggningen ledde till justeringar i systemet inför den andra. Kompetenskartläggningen visar områden där insatser behöver genomföras för att säkra att grundläggande kompetens finns exempelvis att alla medarbetare har kännedom om rutinerna för tillämpning av Lex Sarah och Lex Maria. Kartläggningen visar att medarbetarna känner till ledningssystemet och hur man hittar de styrande dokument som finns i Kompassen.

Arbetet på att identifiera, beskriva och analysera viktiga processer har fortsatt under året. Här finns dock behov av ytterligare insatser. Särskilt vad gäller ärendegången i verksamhetssystemet Treserva som om det används rätt ger ett gott stöd i att kvalitetssäkra de processer som finns inom verksamheten.

Arbetet med riskanalyser börjar bli en naturlig del i förvaltningen i samband med förändrade rutiner, arbetssätt och organisation. I samband med den pågående organisationsöversynen har de olika delar som förändrats riskanalyserats både utifrån ett arbetsmiljö och verksamhetsperspektiv.

3.1 Måluppfyllelse fastställda indikatorer

Socialnämnden fastställde i 2016 års verksamhetsplan ett antal indikatorer. Dessa redovisas i nedanstående tabell:

	Bristande måluppfyllelse
	Acceptabel måluppfyllelse
	God måluppfyllelse

Kommentar: Två indikatorer visade sig inte möjliga att följa upp. Endast en mätning genomfördes under året med en värdering av hur cheferna omsätter målen. Antal genomförda SIPar (Somordnad individuella planering) visade det sig inte möjligt att få ut statistik ur IT-stödet för systemet.

Antalet rapporterade avvikelser noteras endast för att kunna beräkna andelen uppföljda sådana.

Indikator	Mål	Resultat
Försörjningsstöd/mån (tsek)	850	952
Barn i försörjningsstöd/mån	123	113
Kötid SÄBO (dgr) i genomsnitt	90	77
Barn i samverkan/mån	10	8
Teamträffar/mån	19	18
SIP		
Avvikelser		100
Andel uppföljda avvikelser	50%	23%
Kännedom ledningssystem personal (index i Koll)	2,2	2,2
Omsätter målen chefer (Index i Koll)		2,2
Icke verkställda beslut (antal)/kvartal	5	9
Utfall vs budget (acc tsek)	0	1,9

4 Vård och omsorg

De fem värdighetsgarantier som finns framtagna utgör grunderna för arbetet inom Vård och Omsorg. Garantierna är en praktisk förlängning av socialförvaltningens värdegrund och de tydliggör vad det innebär för den enskilde personen. Olika insatser handlar inte bara om vad som ska göras utan hur, när och på vilket sätt det ska göras. Ett mått på hur väl vi lyckas med värdighetsgarantierna är den årliga brukarundersökningen. Det är den enskilde personen eller dess närstående som besvarar enkäten.

Inom hemtjänsten är 97% av brukare sammantaget nöjd med den vård- och omsorg som utföres och 97% blir ofta/alltid bra bemötta av personalen. Inom SÄBO är 82% av brukarna sammantaget nöjd med den vård- och omsorg som utföres och 95% blir ofta/alltid bra bemötta av personalen. Frågan om man besväras av ensamhet visar att 72% besväras av ensamheten inom SÄBO och 62% inom hemvården. Det är svårt att få grepp om hur man definierar order ensamhet.

Antalet permanenta platser inom särskilt boende är 109 st och antalet korttidsplatser 15. Den genomsnittliga väntetiden till SÄBO från ansökan till erbjuden plats var under året 77 dagar. Till demensboende var medeltiden 78 dagar och till omvårdnadsboende 75 dagar.

Utskrivningsklara från slutna vården har inte kunnat beredas plats utan sammanlagt 17 dygn till en kostnad av 4 816:-/dygn har enskilda personer varit kvar inom slutna vården som bedömts utskrivningsklara.

Omsättning på platser på SÄBO 2013-2015:

2013	2014	2015	2016
31 st	34 st	34 st	42 st

4.1 Resultat mål utifrån värdighetsgarantin

Gemensamt

Mål: Samtliga personalgrupper inom social omsorg- och vård som möter den enskilde personen ska alltid bära namnskylt.

Resultat: 100% följsamhet.

Hemvården

Mål: alla vårdtagare med omvårdnadsinsatser har aktuell genomförande plan. Påbörjad inom tre veckor

Resultat: varierar och arbete pågår att införa genomförandeplaner samt uppföljning på dessa

Mål: meddelas vem som blir kontaktperson inom två veckor efter insatsstart

Resultat: 100% följsamhet.

Mål: meddelande om hjälpen blir tidigarelagd/försenad mer än 30 min

Resultat: 76% följsamhet (brukarundersökningen 2016)

SÄBO

Mål: alla vårdtagare med omvårdnadsinsatser har aktuell genomförande plan.

Påbörjad inom tre veckor efter inflytt

Resultat: 100% följsamhet

Mål: meddelas vem som blir kontaktperson innan inflyttning
Resultat: 100% följsamhet

Mål: inbjudan till ankomsamtal ska lämnas inom en månad efter inflyttning
Resultat: 100% följsamhet

Mål: meddelande om hjälpen blir tidigarelagd/försenad mer än 30 min
Resultat: 51% följsamhet (brukarundersökningen 2016)

Korttidsheten/Solrosen

Mål: alla vårdtagare med omvårdnadsinsatser har aktuell genomförande plan.
Påbörjad inom fyra dagar efter ankomst
Resultat: Alla har en aktuell genomförande plan men inte inom fyra dagar.

Mål: meddelas vem som blir kontaktperson vid ankomsten
Resultat: 100% följsamhet

4.2 Särskilda händelser och aktiviteter under året

Bemanning utifrån behov innebär ett långsiktigt arbete på att i vår bemanning utgå från de enskildas behov och inte från organisationen. Nattpersonalen på SÅBO kommer från årskiftet att tillhöra respektive boende . Det har varit en process under året. Arbetstiderna går inte att omfördela i befintligt schema med den bemanning som finns i dagsläget. Viktigt att se helheten dygnet runt för de enskilda..

BPSD - registrets syfte är att minska Beteendemässiga och Psykiska Symtom vid Demens och det lidande detta innebär, samt att öka livskvalitén hos personer med demenssjukdom. Under hösten 2016 har BPSD handledarna utbildat administratörer inom omvårdnadsenheterna.

Medicinteknikern har under 2016 iordningsställt den nya lokalen på Industrigatan 8. Förrådet har blivit huvudförråd för alla medicintekniska produkter i kommunen, som inte används i dagligt bruk. Under året har den slutliga MTP upphandlingen vunnit laga kraft och vi har efter överklagan fått leverantörer på alla omvårdnadshjälpmedel.

Övergång till digitala lösningar i vårt externa trygghetslarm har fortsatt under året. Bytet sker successivt från analoga larm till digitala för att hålla kostnader och få en säker övergång. Vid halvårsskiftet hade vi 132 digitala larm och 160 analoga. I december så ligger vi på 148 digitala mot 137 analoga. Nyckelhantering har setts över och nya värdeskåp har köpts in som är stöldskydds klassade.

Socialförvaltningen har medverkat i projekt Kontinuitetshandling, där vi genomfört workshop och tillsammans med Örebro kommun varit pilotfall i landet. Länsstyrelsen har drivit detta projekt. I Dialoghandledning har det skett en 3-dagarskurs och ett tiotal uppföljningstillfällen

4.2.1 Särskilt boende

Västergården

Under året har arbetet med aktiviteter utvecklats. I brukarundersökningen har andelen nöjda svar på frågan ”hur nöjd är du med de aktiviteter som erbjuds” ökat från 20% 2015 till till 67 % 2016. Ett bevis på att vi har gått framåt. En av våra viktigaste uppgifter är att skapa en meningsfull vardag.

En av de specialiserade demensundersköterskorna leder en aktivitetsgrupp där några boende från alla enheter i huset är med. Gruppgympan har blivit en del av aktiviteterna, mest uppskattat är att kasta ballong. Aktileggen är också uppskattad, att cykla tillsammans med någon i personalen blir en trevlig stund.

Grindstugan

Trenden som vi anade år 2015 har fortsatt och förstärkts under 2016, dvs att Grindstugans enheter nu inrymmer många boende som är relativt fysiskt pigga med stort rörelsebehov, samtidigt som minnet tenderar att vara ganska flyktigt och man har lätt att tappa sina gränser. Många är också känsliga för förändringar i miljön, tex plötsliga rörelser och oväntade ljud. Detta ställer stora krav på personalen som måste vara mycket lyhörda och försöka ligga steget före för att grupperna ska fungera. I och med detta har risker identifierats i samband med att de enskilda får hjälp och stöd, tex i samband med sänggåendet, då personalen behöver vara i de enskildas lägenheter och det inte finns någon personal kvar i gemensamhetsutrymmena. Detta gäller nu även galler förmiddagarna. De enskilda som då befinner sig där blir lätt otrygga. Därför har vi under stora delar av året varit tvungna att förstärka bemanningen.

Omvårdnadsboende

Mycket arbete med ARP:en (schemaläggningssystemet) har pågått under året. Personalen täcker för varandra vid APT/möten vilket inte skett tidigare. Det har varit särskilda aktiviteter på finska då det på boendet bor flera finsktalande personer. Detta har varit mycket uppskattat. PUB kväll har anordnats vid två tillfällen.

4.2.2 Korttidsenheten

Av totalt 94 personer inskrivna personer under året blev 54 personer utskrivna till hemmet och 12 personer till SÄBO övriga avlidna eller till sjukhusvård. De personer som inte kan återgå till hemmet får en ”väntan på plats” till SÄBO. Beläggningen totalt på Slussen har varit 81% (räknat på tio platser) Solrosen har fyra korttidsplatser främst växelvård för personer med demensliknande symptom. Beläggningen 100%.

4.2.3 Sjuksköterskor/arbetsterapeuter

Sjuksköterskorna har under året haft en del vakanta tjänster som har täckts upp med hjälp av timvikarier. Det har varit svårigheter med att rekrytera sjuksköterskor och mycket arbete har gått åt till att lösa bristen.

Under hösten 2016 gjordes en utbildningsinsats för sjuksköterskorna som alla fick möjlighet att gå i VISAM beslutsstöd, en heldag var. Denna utbildning är tänkt att vara ett stöd för sjuksköterskorna i deras vid kontakt med sjukvården

och handlar om hur man kan få stöd i bedömningen om en person är i behov av transport till sjukhuset.

Gemensamt för sjuksköterskor och arbetsterapeuterna har varit Dialog-caféerna som anordnats av samverkansledaren som kommunerna i västra länsdelen och sjukvården har anställt gemensamt. Flera av sjuksköterskorna och arbetsterapeuterna har deltagit vid något av tillfällena som gavs under hösten. Även dessa tillfällen har varit inriktade på samverkansfrågor mellan de olika vårdgivarna.

4.2.4 Rehabverksamheten

Rehab-enheten har under året utökat sin personal med ytterligare en arbetsterapeut. I samband med detta gjordes områdesindelningen om för arbetsterapeuterna. Under hösten har arbetsterapeuterna vissa av arbetsterapeuterna deltagit vid arbetsterapeut dagen i regionen. En heldags utbildning kring användningen av bedömningsinstrument har personal deltagit på.

En ny hund med förare har under året anlåtats för arbetssättet ”Hund i våren”. Arbetet kommer nu att struktureras på ett bättre sätt än vad som varit fallet tidigare.

4.2.5 Gästis

18 personer finns inskrivna i denna dagvårdsverksamhet och dagligen är det ca 7-8 personer som kommer till Gästis för olika dagaktiviteter. Målgruppen är demenssjuka.

4.2.6 Demensteamet

Det är svårt och koppla in biståndshandläggare och hemsjukvård i ett tidigt skede av demenssjukdomens utveckling. Anhöriga vill klara sig så länge som möjligt utan insatser. Detta leder till behov av omfattande stöd från demensteamet.

De individer som accepterar dagverksamhet kan ha från 1-5 dagar/veckan som de deltar. Anhörigvårdaren med stöttning av demensteamet klarar av att ha den enskilde individen hemma mycket längre. Svårigheter finns att kunna tillgodose personer som har demensdiagnos i yngre ålder.

Stort behov finns fortfarande att utbilda och öka förståelse hos personal inom demensvården. En idé för utveckling av verksamheten som prövats i andra kommuner med gott resultat är ”nattisplatser” dit den enskilde individen och anhörigvårdaren kan gå tillsammans på kvällen, för att sedan skiljas åt under natten. Anhörigvårdaren får en god nattsömn och kan dagen efter orka med att ta hem och aktivera den enskilda individen.

4.2.7 Hemvården

En förändring på strukturen när det gäller genomförandeplaner har påbörjats. Vårdlagen är indelade i tre grupper och varje grupp ansvarar för sina personer. En pärm har tagits fram för varje grupp och i pärmen sitter ett aktuellt uppdragsdokument tillsammans med den sist reviderade genomförandeplanen för varje vårdtagare i gruppen. På så sätt blir det större överblick och lättare att

läsa genomförandeplanerna för sina brukare. Det underlättar också för ersättare som går in och arbetar enstaka tillfällen i gruppen.

Rutiner för utformande av kontaktmannaskap har börjat utarbetas.

4.2.8 Nattorganisationen

Nattpersonalen har under sista halvåret varit med på teamträffar. Viktigt att se hela dygnet för den enskilde personen. Arbetet med införande av Bemanning utifrån behov.

Ing-Marie Henningsson

Verksamhetschef

5 Omsorgen om funktionshindrade

Under 2016 har flera strategiska aktiviteter genomförts inom Omsorgen om funktionshindrade, kopplade till Socialförvaltningens inriktningsmål. De strategiska aktiviteterna och resultatmålen inom Omsorgen om funktionshindrade har följts upp varje månad vid Socialförvaltningens månadsgenomgång och rapporterats till socialnämnden vid två tillfällen under 2016.

5.1 Utbildningsinsatser

5.1.1 VISA – Visuellt Individuellt Strukturerat Arbetsätt

Syftet med VISA-utbildningen är att förmedla kunskap om verktyg som kan ge ett individuellt, anpassat och tydliggörande stöd till dem som har kognitiva funktionsnedsättningar. VISA är en modell som tagits fram av Örebro kommun. Modellen tydliggör arbetsprocesser och utvecklar arbetssätt med utgångspunkten ”Jag kan själv”. Sammanlagt sex personer har deltagit från Degerfors kommun; en personal från varje gruppbostad, en från daglig verksamhet och en från stödboendet Muttern.

5.1.2 ICDP – International Child Development Programme

ICDP översätts på svenska till Vägledande samspel. Utbildningen riktar sig framförallt mot barn och ungdomar men passar även för vuxna och personer med funktionsnedsättning. Från Omsorgen om funktionshindrade deltar personalen på Kortis, som är kommunens korttidsboende för barn och ungdomar enligt LSS.

5.1.3 Delaktighetsmodellen

Denna modell bygger på dialogsamtal kring önskade teman. Samtalen förs i mindre grupper efter ett visst mönster, så kallade delaktighetsslingor. Brukare träffas för sig och personal för sig, innan alla sammanstrålar för en gemensam diskussion. Delaktighetsslingor genomförs två gånger om året på Björklundsgatan, Skolgatan, Odelbergsvägen, Muttern samt inom daglig verksamhet. Under 2016 har ytterligare två vägledare utbildats inom Omsorgen om funktionshindrade, så nu finns sammanlagt fyra vägledare.

5.1.4 Pict-O-Stat

Detta är ett enkätverktyg som använder sig av Pictogramsymboler, fotografier och inspelat tal för att presentera och förtydliga frågeställningar och svarsalternativ för personer med olika former av kognitiv funktionsnedsättning. Inom Omsorgen om funktionshindrade har fem personal utbildats till ”hjälpare”. Deras uppgift är att stötta personerna med att genomföra undersökningen.

5.1.5 Dokumentationsutbildning

All personal inom Omsorgen om funktionshindrade har under 2016 fått utbildning i dokumentation, journalföring och upprättande av genomförandeplan.

5.1.6 Brandutbildning

All personal har genomgått brandutbildning under 2016.

5.2 Kvalitet och arbete med ständiga förbättringar

Kvalitetsundersökningar genomförs inom Omsorgen om funktionshindrade vart annat år. Syftet med undersökningarna är att de ska vara en del i vår egenkontroll, och ge socialnämnden ett underlag på styrkor och förbättringsområden inom olika verksamheter och insatser. Den senaste undersökningen genomfördes på tre gruppboendestäder och var klar våren 2015. En uppföljande undersökning planeras under våren 2017, och denna gång ska ytterligare en gruppboendestad omfattas.

Under 2016 har de tre gruppboendestäderna arbetat med det resultat som framkom i 2015 års undersökning. Av resultatet framgick behov av att vidta förbättringsåtgärder inom ett par områden såsom rutiner vid introduktion av nyanställda, kännedom om Lex Sarah, kunskap om och utförande av social dokumentation och avvikelshantering. Förbättringsbehoven berörde inte all personal utan riktade insatser har skett under åren där behov av utbildning har identifierats.

Sedan 2015 har Delaktighetsmodellen etablerats inom verksamheten och används nu kontinuerligt. Syftet med metoden är att stärka de enskildas möjligheter och förmåga att bestämma över sina liv. Genom arbetet med Delaktighetsmodellen ökas även personalens förståelse för sitt uppdrag. Det innebär att vi kan få ett mer jämlikt möte mellan den enskilde och anställd personal.

Inom Omsorgen om funktionshindrade har en modell för genomförandeplanering börjat användas, så kallade strukturmappar. Modellen utgår från den som används inom Förvaltningen för funktionshindrade i Örebro kommun. Arbetet med strukturmapparna syftar till att stärka ett gemensamt arbetssätt hos personalen gentemot brukarna. Det uppnås genom tydligare beskrivningar kring hur stödet ska utformas och delas upp i olika områden. Implementeringen av strukturmappar kommer att fortsätta under 2017.

In-Print är ett program som används för att kommunicera med brukarna med hjälp av bildstöd. Särskilt användbart är det för personer med kommunikativa svårigheter. In-Print har införts på samtliga gruppboendestäder och inom daglig verksamhet.

Pict-O-Stat är ett enkätverktyg för brukarundersökningar, särskilt utformat för personer med funktionsnedsättning. Arbetet med Pict-O-Stat har under 2016 inte varit så omfattande men en arbetsgrupp har utsetts och fått i uppgift att genomföra en undersökning under 2017. Målet med undersökningen är att få pålitliga resultat genom ett systematiskt kvalitetsarbete, att på så sätt förbättra vår verksamhet och även lyfta yrkesrollen.

Inom Omsorgen om funktionshindrade sker flera former av delaktighetsarbete. Under 2016 har husmöten införts på samtliga boenden. "Aktivitetsgruppen" som först bara bestod av personal från de olika gruppboendestäderna har utökats med brukare från både gruppboendestäder och daglig verksamhet. Syftet med gruppen är att gemensamt planera aktiviteter på både kort och lång sikt, vilket bland annat resulterade i att all verksamhet inom Omsorgen om funktionshindrade förflyttades till Degernäs under en dag i somras.

Ytterligare kvalitetsarbete har skett genom upprättandet av en serviceboendestad enligt LSS, för unga personer som har behov av stöttning i sin vardag. Inflytt kommer att ske under början av 2017. Uppstarten av ett nytt boende har inte bara inneburit en möjlighet för personerna att flytta till en individanpassad

boendeform, det har även fört med sig möjlighet till viss rotation bland personalgrupperna. Av sju tjänster har sex personer rekryterats internt.

Stödboendet Muttern genomgår en större renovering, för att säkerställa kvaliteten på boendet vad gäller den fysiska miljön.

Inom daglig verksamhet har flera samarbetsprojekt pågått under 2016. Tillsammans med Stiftelsen Activa åkte deltagare från daglig verksamhet till Slovenien för att ha utlandspraktik i två månader. Personal från daglig verksamhet gjorde även studiebesök på praktikplatsen under några dagar. Tillsammans med Möckelngymnasiet har daglig verksamhet startat upp projektet Lärning - Jobb i Sikte. Det är en utbildning med praktik på halvtid, som vänder sig till personer med lindrig utvecklingsstörning. I övrigt så har resurserna omfördelats inom daglig verksamhet och under 2016 har en arbetsgrupp (Hunddagis) avvecklats och två nya (Vallagruppen och Autismgruppen) startats upp.

Karoline Larsson

Tf verksamhetschef

6 Individ och familjeomsorgen

6.1 Gemensamma mål, individ- och familjeomsorg

Mål att använda brukarundersökningar för att följa upp verksamheten och bygga in systematisk uppföljning av verksamheten. Målet är helt uppfyllt inom enheten för försörjning och arbete där brukarundersökning har genomförts 2015 och 2016. Behovskategorisering inom försörjningsstödet har genomförts. Inom barn- och ungdom har enkät familjecentral genomförts samt inom missbruk uppföljning Lyftet.

Mål att arbeta med avvikelshantering. Det är infört inom biståndsenheten som fått utbildning i avvikelsemodulen i Treserva. Missbruksgrupp har fått orientering i avvikelserutinerna. Övriga delar inom IFO är kvar att arbeta med.

Mål att utveckla medarbetarnas kompetens har uppfyllts. Koll är infört och används för att kartlägga och styra utbildningsinsatser. Följs upp via kompetensutvecklingsplaner, individuella och i grupp.

Mål att utveckla kunskap och användande av datastöd. Uppfyllt. Fler systemadministratörer och superanvändare finns. Reviderade BBIC-modulen är införd inom barn- och ungdom och Vida Världen.

Mål att permanenta projekt våld i nära relation. Uppfyllt. Samordnare våld är gemensam för Karlskoga och Degerfors kommuner. Under 2016 har alla handläggare, förutom biståndsenhet, gått utbildning i SARA och patriark. Samordnare har spridit arbetet till Voo Och Oof.

6.2 Enhet försörjning och arbete

Målet att införa flera riktade arbetsmarknadsinsatser är uppfyllt. Projekt Vägen Vidare blev permanentat. Flera nya arbetsmarknadsinsatser har börjat tillämpas i vår kommun och är under vidareutveckling, bl.a extra tjänster och traineejobb. Mottagnings- och coachingteam är idag en etablerad verksamhet.

Målet att införa MIX uppfylldes inte. Orsaken är att det är resurskrävande och att det har varit byte av personal inom enheten. Behovskategoriseringen användes istället för att kartlägga behov och rikta insatser till dem som haft försörjningsstöd under lång tid.

6.3 Ensamkommande barn

Målet att följa skolresultat och att ge insatser för att förhindra beroende av försörjningsstöd efter avslutad vård behöver finnas kvar 2017. Under 2016 har slussverksamheten haft goda resultat gällande skolresultaten. Av 20 ungdomar i utsluss-verksamheten har en fått timanställning inom vården. 4 har tillfälliga arbeten inom scenbyggeri samt kost och städ. 4 har gått vidare till studier (Folkhögskola osv), och 10 st. har gått vidare till ordinarie gymnasiestudier på Möckelngymnasiet.

Under 2016 har HVB-verksamheten primärt ägnat sig åt att ”återgå till normaldrift”. Målet att arbeta med Hitta-rätt materialet och genomförandeplaner enligt reviderade BBIC är mål som bara delvis uppfyllts och som ska fortsätta 2017.

6.4 Barn- och ungdomsgrupp

Även denna arbetsgrupp har haft en hög arbetsbelastning som en följd av högt antal ensamkommande 2015. Reviderat BBIC (Barns behov i centrum) är infört och målet är uppfyllt. Barn i samverkansinsatser, delvis uppfyllt. SIG (Social insats grupp) har startat och haft problem under 2016, främst med bemanning då samordnare bytts två gånger under året. Samverkan i denna form har inte helt hittat sin funktion under året. Pinocchio och IOR (Individuell omsorg med respekt) är permanenta verksamheter som fungerar.

6.5 Missbruksgrupp.

Informationssatsning beroendemottagning är genomförd. Kostnaderna för institutionsvård fortsatt höga, men goda resultat på de som varit placerade. Fortsatt högt deltagande i Lyftet. Avtal med Hela Männioskan RIA sades upp under året på grund av att få klienter hade behov av insatsen. Omstrukturering av Fyran startades i slutet av 2016 med anledning av låg besöksstatistik och besparingskäl.

6.6 Biståndsenhet

ÄBIC bytte namn till IBIC (Individens behov i centrum). Biståndsenheten har under året fokuserat på att lära sig modellen. Bistånd har arbetat med att säkerställa att arbetet i säker hemgång bibehålls och utvecklas. Arbete med vårdplanering på distans har påbörjats under året. Målen för året är införda men samtliga mål följer med till 2017. Införande av IBIC kopplas ihop med införande av hemtagningssteam samt nya riktlinjer vård- och omsorg.

6.7 Kommentar 2016

Individ- och familjeomsorgen har huvudsakligen uppfyllt de mål som satts för 2016 med undantag för införande av MIX, avvikelshantering inom hela IFO samt satsning på öppenvårdsinsatser missbruksvård i samverkan med RIA. Försörjningsstödet har varit högt trots de insatser som riktats. Det är svårt att avgöra om försörjningsstödet hade varit ännu högre om inte Vägen Vidare hade funnits eller om behovskategoriseringen med de efterföljande insatserna inte hade getts. Vid analys av försörjningsstödet har det visat sig att ökningen till viss del handlar om inflyttning till kommunen, i huvudsak privata hyresvärdar som hyr ut till personer som saknar inkomst.

Kostnaderna för institutionsvård vuxen är fortsatt högt men det har också under många år varit en medveten strategi att ha en relativt låg budget för att styra insatserna mot öppenvård. Tyvärr har inte de strategin lyckats fullt ut och för att möta de ökade kostnaderna har besparingar skett och kommer att ske inom öppenvården.

6.8 2017

Inför 2017 kvarstår flera av 2016 års mål att arbeta med. Bland annat: brukarundersökningar, avvikelshantering, införande av delaktighetsmodellen inom samt utveckla medarbetarnas kompetens (KOLL).

I övrigt har IFO målsättningen att motverka antal barn i försörjningsstöd, utveckla integrationsarbetet, skapa ett medborgarkontor och språkcafé samt delta i innovationsguiden. Barn i samverkansinsatser fortsätter att vara viktigt då SIG fortfarande pågår i projektförhållande.

Under 2017 kommer IBIC att införas. Det är tätt sammankopplat med bildandet av hemtagningsteam samt utarbetande av nya riktlinjer för Vård- och omsorg. IFO kommer att arbeta med att utarbeta mål utifrån Föreskriften från Arbetsmiljöverket angående ”Organisatorisk och social arbetsmiljö”, AFS 2015:4. Under 2017 genomförs en organisationsförändring inom hela Socialförvaltningen. Vidare har verksamheten för ensamkommande barn en utmaning under 2017 med att anpassa verksamheten utifrån nya förutsättningar, både behovsmässigt och ekonomiskt.

Marina Lichterman

Verksamhetschef

7 Årets resultat

Socialnämndens bokslut i siffror			
Redovisning i tkr	2014	2015	2016
Intäkter	61 417	69 233	85 482
Kostnader	-260 729	-272 633	-297 581
varav kostnader för arbetskraft	-182 124	-192 053	-209 452
varav kapitalkostnader	-1 148	-1 228	-1 185
Verksamhetens nettokostnad	-199 312	-203 400	-212 099
Kostnad Vägen Vidare*	949	306	869
Kostnad Social insatsgrupp*			377
Budgetram	195 520	203 065	212 663
Avvikelse i ordinarie verksamhet	-3 792	-335	1 810
Nettoinvesteringar	952	1 236	933

* Finansieras av den sociala investeringsfonden

Kommentarer

Socialnämnden redovisar i bokslut för 2016 ett överskott om 1 810 tkr, exklusive projekten Vägen vidare och Social insatsgrupp. Projekten finansieras av den sociala investeringsfonden och ska därför inte påverka resultatet av ordinarie verksamhet. Kostnaden för Vägen vidare och Social insatsgrupp uppgår 2016 till 869 tkr respektive 377 tkr. Överskottet i ordinarie verksamhet förklaras till stor del av att det nya LSS boendet som planerades öppna under året inte har öppnats samt av de extra medel som nämnden tilldelats på grund av flyktingsituationen, motsvarande totalt 5 026 tkr. Socialförvaltningens semesterlöneskuld minskade under 2016 med 743 tkr.

Avvikelse 2016 per verksamhetsområde (tkr)	2016
Övergripande verksamhet	3 528
Vård och omsorg	-1 901
Individ och familjeomsorg*	990
Omsorgen om funktionshindrade	-807
Avvikelse i ordinarie verksamhet	1 810

* Exklusive sociala investeringsprojekten

Övergripande verksamhet

Överskottet i den övergripande verksamheten härleds framförallt till att det planerade LSS boendet inte öppnats under året, varpå tilldelad budget om 1 154 tkr för den övergripande verksamheten inte förbrukats. Även outnyttjade personalåtgärder om 400 tkr och 1 000 tkr högre intäkter än budgeterat förklarar överskottet.

Vård och omsorg

Underskottet om 1 901 tkr inom verksamhetsområdet Vård och omsorg förklaras av mer förstärkning av personal än vad som funnits utrymme för i budget, främst inom hemtjänsten och delar av enheterna för Särskilt boende. Även höga kostnader för sjukvårdsmaterial till följd av att avtal saknats för dessa inköp och ökade lönekostnader för undersköterskor på grund av kommunals avtal, som inte inryms i budget, bidrar till områdets underskott.

Individ- och familjeomsorg

Inom verksamhetsområdet Individ och familjeomsorg redovisas höga kostnader för försörjningsstöd och institutionsplaceringar för vuxna med missbruksproblem. Kostnader för försörjningsstöd och institutionsplaceringar uppgår till 1 229 tkr respektive 2 078 tkr mer än vad som finns utrymme för i budget 2016. Att verksamheten totalt sett redovisar ett överskott om 990 tkr förklaras av de extra

medel som nämnden tilldelats på grund av flyktingsituationen. En jämförelse av utfallet gällande kostnader för försörjningsstöd med tidigare år presenteras nedan.

Utbetalning av försörjningsstöd (tkr)	2012	2013	2014	2015	2016
Januari	832	802	946	932	995
Februari	764	883	787	914	1 022
Mars	939	982	871	931	981
April	944	948	832	927	1 057
Maj	1 004	896	755	927	1 022
Juni	904	844	784	864	965
Juli	930	995	872	923	923
Augusti	870	831	850	794	860
September	859	824	809	953	895
Oktober	903	815	976	924	952
November	885	714	866	890	842
December	880	793	1 009	1 006	915
Totalt	10 714	10 327	10 357	10 985	11 429

Omsorgen om funktionshindrade

Underskottet inom verksamhetsområdet Omsorgen om funktionshindrade beror främst på höga kostnader för personlig assistans, som överstiger budget med 1 149 tkr. Att områdets totala underskott uppgår till 807 tkr förklaras till största del av att det planerade LSS boendet inte öppnat under åter och därmed budgeten om 1 672 tkr inte utnyttjats.

7.1 Verksamhetsmått/Nyckeltal

Bemanning enligt budget	2014	2015	2016
Övergripande	10,85	11,00	11,00
Vård och omsorg	198,27	203,12	206,73
Individ och familjeomsorg	41,50	42,35	69,25
Varav Vida världen	16,50	16,25	42,65
Omsorgen om funktionshindrade	52,23	55,79	55,39
Socialnämnden, totalt	302,85	312,26	342,37
Vård och omsorg	2014	2015	2016
<i>Äldreomsorg</i>			
Antal platser, särskilt boende	109	109	109
Antal vårdtagare i dec, hemvård	314	336	328
<i>Korttidsboende</i>			
Antal platser	-	14	15
Beläggingsgrad	-	110%	85%
Individ och familjeomsorg	2014	2015	2016
<i>Försörjningsstöd (exkl. flyktingverksamhet)</i>			
Bruttokostnad (tkr)	10 359	11 011	11 429
Antal hushåll, kvartal 4	189	189	193
<i>Institutionsvård, missbrukare</i>			
Bruttokostnad (tkr)	2 225	2 872	3 610
Antal vård dygn	950	2 263	1 978
Antal årsplatser	3	6	5
Antal personer	22	16	15
<i>Familjebem, barn och unga</i>			
Bruttokostnad (tkr)	5 710	5 369	4 540
Antal årsplatser	18	30	11
Kostnad/vård dygn	856	892	781

Omsorgen om funktionshindrade	2014	2015	2016
Antal pers ass enligt LSS	17	15	15
Varav ers enligt SFB (Socialförsäkringsbalken)	15	10	10
Antal boende enligt LSS	26	26	26
Antal boende enligt SoL	10	11	11

7.2 Investeringar

Socialnämnden redovisar ett överskott om 1 050 tkr för investeringsprojekten 2016. Överskottet förklaras av att beslut om införskaffande av olika stödsystem har avvaktats i väntan på genomlysningen av hemtjänsten som pågått under året, att det nya LSS boendet inte öppnats under året och att åtgärder inom verksamhetsområdet vård och omsorg avvaktats med tanke på att beslut behöver fattas kring framtida behov av lokalisering av hemtjänsten. Av det redovisade överskottet föreslås 897,5 tkr överföras till 2017 fördelat på investeringsprojekten E-tjänster, Inventarier trapphusboende och Åtgärder vård och omsorg.

Linda Åberg
Ekonom

8 Framtiden

Inom socialförvaltningens verksamhet finns flera utmaningar inför framtiden. Situationen med många nyanlända som bosätter sig i kommunen är en av dessa. Av särskild vikt för socialnämnden är integration inom bostads och arbetsmarknad. Under 2017 startas ett servicekontor för nyanlända med stöd av erhållna statliga projektmedel. Verksamheten med ensamkommande barn står i en ny omställning genom att antalet barn minskar och de ekonomiska villkoren försämras. Samtidigt står vi inför ett ökat antal äldre i kommunen. Fler personer kommer att vara i behov av insatser från vård och omsorg. Under de närmaste åren finns behov av utökade platser för permanent och korttidsboende. I planeringen för 2017 finns att ett nytt boende inom Vård och Omsorg öppnas på Västergården under hösten. Den aviserade förändringen av betalningsansvarslagen kan komma att ytterligare påverka behovet av platser men kräver också nya former för samverkan med sjukvården och internt inom förvaltningen. Under 2017 kommer ett försök med inrättande av ett hemtagningsteam att genomföras. Arbetet med införande av arbetssättet Individens behov i centrum (IBIC) kommer att pågå under året men sträcka sig in även i 2018. Arbetssättet innebär att istället för att vara styrda av vilka insatser vi kan erbjuda så ska vi i arbetet utgå från den enskildes behov. Under 2017 införs ett digitalt signeringssystem inom hemsjukvården. Ytterligare åtgärder för att effektivisera hemtjänsten kommer att tas fram utifrån den genomförda genomlysningen. I februari månad startas ett nytt LSS-boende på Gärdesvägen. Det nya boendet kommer att ha karaktären av en servicebostad med mindre omfattande stödinsatser för de boende. Hemtjänsten är i behov av nya lokaler dels utifrån att de nuvarande lokalerna på Västergården på sikt behöver frigöras för boende och dels för att uppfylla de krav som ställs i föreskriften kring hygienrutiner inom vården. Flera nyckelkompetenser inom förvaltningen är i nuläget svåra att rekrytera. Det ställer krav på arbetsgivaren i form av löner, arbetsförhållanden och anställningsvillkor. Bland de i nuläget särskilt svårrekryterade yrkesgrupperna finns sjuksköterskor och socionomer. Inför framtiden ser vi också en kommande svårighet bland omvårdnadspersonal med undersköterskor.

Ingmar Ångman
Socialchef